

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PRVI ODJEL SUDA

ODLUKA

Zahtjevi br. 37199/21 i 7332/22
M.H. protiv Hrvatske

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući 3. srpnja 2025. u odboru u sastavu:

Alena Poláčková, *predsjednica*,

Davor Derenčinović,

Alain Chablais, *suci*,

i Liv Tigerstedt, *zamjenica tajnika odjela*,

uzimajući u obzir:

zahtjeve (br. 37199/21 i 7332/22) protiv Republike Hrvatske koje je hrvatska državljanka gđa M.H. („podnositeljica zahtjeva”), koja je rođena 2007. godine i živi u Zagrebu i koju je zastupala gđa A. Galić Kondža, odvjetnica u Zagrebu, podnijela Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Konvencija”) dana 16. srpnja 2021. odnosno 26. siječnja 2022.,

odluku da ime podnositeljice zahtjeva ne bude objavljeno,

odluku da se Vladu Republike Hrvatske („Vlada”), koju je zastupala njezina zastupnica, gđa Š. Stažnik, obavijesti o prigovorima o neizvršenju pravomoćne domaće odluke i nepoštovanju prava podnositeljice zahtjeva na privatni život, a da se ostatak zahtjeva odbaci kao nedopušten,

očitovanja stranaka,

nakon vijećanja odlučuje kako slijedi:

PREDMET SPORA

1. Predmet se odnosi na nemogućnost podnositeljice zahtjeva da od svog oca isходи isplatu neplaćenih [iznosa] uzdržavanja.

A. Parnični postupak radi donošenja odluke o uzdržavanju

2. Presudom od 3. listopada 2011., koja je postala pravomoćna i izvršna 25. studenoga 2011. Općinski građanski sud u Zagrebu naložio je S.H.-u, ocu podnositeljice zahtjeva, da podnositeljici mjesečno plaća iznos od 2.000 hrvatskih kuna (HRK; 272 eura (EUR)) za uzdržavanje, i to počevši od lipnja 2011. („presuda iz 2011.”).

B. Prvi kazneni postupak

3. S.H. nije poštovao obvezu uzdržavanja određenu u presudi iz 2011. jer je u razdoblju od donošenja presude do travnja 2016. isplatio samo 5.600 kuna (745 eura). Ovršni postupak koji je podnositeljčina majka pokrenula na njegovim bankovnim računima ostao je neuspješan. Stoga je 2014. Općinskom državnom odvjetništvu u Zagrebu podnijela kaznenu prijavu protiv S.H.-a u kojoj ga je optužila za kazneno djelo povrede dužnosti uzdržavanja. Državno odvjetništvo protiv njega je podiglo optužnicu 6. ožujka 2015.

4. Presuda Općinskog kaznenog suda u Zagrebu („prvostupanjski sud”) od 12. travnja 2016., kojom je S.H. proglašen krivim za kazneno djelo koje mu je stavljeno na teret, ukinuta je rješenjem Županijskog suda u Zagrebu („drugostupanjski sud”) od 24. kolovoza 2016. Presudom od 21. veljače 2017. („presuda iz 2017.”) prvostupanjski sud proglasio je S.H.-a krivim zbog povrede dužnosti uzdržavanja podnositeljice te ga je osudio na kaznu zatvora u trajanju od osam mjeseci uz primjenu uvjetne osude s rokom provjeravanja od dvije godine. Odredio mu je i posebnu obvezu da buduće iznose uzdržavanja plaća redovito po dospijeću te mu je naložio da u roku od dvije godine plati iznos od 77.894,68 kuna (otprilike 10.340 eura) na ime zaostalih isplata za uzdržavanje. Ta je presuda postala pravomoćna 7. lipnja 2017.

5. Dana 21. siječnja 2020. podnositeljica zahtjeva pokrenula je postupak radi opoziva uvjetne osude izrečene S.H.-u presudom iz 2017. i njezine zamjene kaznom zatvora, ustvrdivši da S.H. nije ispunio posebnu obvezu navedenu u toj presudi (vidi stavak 4. ove odluke) unatoč tome što je u međuvremenu ponovno osuđen zbog neplaćanja uzdržavanja (vidi stavak 7. ove odluke).

6. Rješenjem prvostupanjskog suda od 9. prosinca 2020. postupak radi opoziva S.H.-ove uvjetne osude obustavljen je jer je rok za opoziv istekao 7. lipnja 2020., kada je o podnositeljčinu prijedlogu još odlučivao prvostupanjski sud. Drugostupanjski sud odbio je njezinu žalbu 22. ožujka 2021., a to je rješenje punomoćnik podnositeljice primio 14. travnja 2021.

C. Drugi kazneni postupak

7. U međuvremenu, dana 24. travnja 2017. majka podnositeljice podnijela je još jednu kaznenu prijavu protiv S.H.-a zbog povrede dužnosti uzdržavanja. Presudom prvostupanjskog suda od 12. travnja 2018. S.H. je ponovno osuđen za isto kazneno djelo („presuda iz 2018.”) nakon što je sud utvrdio da je u razdoblju od 6. travnja 2016. do 12. travnja 2018. podnositeljici isplatio samo 6.700 kuna (889 eura) na ime uzdržavanja. Osuđen je na kaznu zatvora u trajanju od godinu dana uz primjenu uvjetne osude s rokom provjeravanja od pet godina i određena mu je posebna obveza da buduće iznose uzdržavanja plaća redovito po dospijeću te mu je naloženo da u roku od dvije godine plati iznos od 39.300 kuna (5.216 eura) na ime zaostalih isplata za uzdržavanje obračunanih u navedenom razdoblju. Ta je presuda postala pravomoćna istog dana.

8. Dana 2. prosinca 2020. podnositeljica zahtjeva podnijela je prijedlog za opoziv uvjetne osude S.H.-a izrečene presudom iz 2018. tvrdeći da nije isplatio zaostale iznose uzdržavanja kako je naloženo u okviru posebne obveze.

9. Presudom od 17. kolovoza 2021. prvostupanjski sud je S.H.-u odredio dodatni rok od tri mjeseca za ispunjenje posebne obveze određene presudom iz 2018. Taj je sud posebice primijetio da je, od donošenja presude iz 2018., S.H. redovito plaćao uzdržavanje kako je određeno presudom iz 2011. do ožujka 2021., kada mu je dijagnosticiran karcinom s metastazama. Nadalje, premda nije u cijelosti podmirio zaostale iznose uzdržavanja, odnosno iznos od 39.300 kuna za razdoblje od 6. travnja 2016. do 12. travnja 2018. (vidi stavak 7. ove odluke), isplatio je ukupno 5.000 kuna na toj osnovi. S obzirom na njegovo sve teže zdravstveno stanje zbog kojeg mu je bilo potrebno stalno liječenje i na temelju kojeg mu je Centar za socijalnu skrb Zagreb („Centar”) utvrdio teški invaliditet, sud je primijetio da opoziv njegove uvjetne osude ne bi bio u podnositeljičinu interesu jer bi izdržavanje kazne zatvora dodatno pogoršalo S.H.-ovo zdravstveno stanje i spriječilo poboljšanje njegove financijske situacije.

10. Prvostupanjski sud otpremio je presudu od 17. kolovoza 2021. tek u prosincu 2021. Ta presuda nikad nije dostavljena S.H.-u jer je preminuo u studenom 2021. Punomoćnica podnositeljice zaprimila je tu presudu 15. prosinca 2021.

11. Rješenjem prvostupanjskog suda od 2. veljače 2023. postupak radi opoziva uvjetne osude S.H.-a obustavljen je zbog njegove smrti.

D. Upravni postupak radi privremenog uzdržavanja

12. Godine 2013. majka podnositeljice zahtjeva pokrenula je upravni postupak pred Centrom tražeći privremeno uzdržavanje za podnositeljicu.

13. Rješenjem od 4. listopada 2013. Centar je podnositeljici zahtjeva priznao pravo na privremeno uzdržavanje u mjesečnom iznosu od 547,80 kuna (73 eura). U rješenju je navedeno da će se privremeno uzdržavanje isplaćivati u razdoblju od 19. rujna 2013. dok S.H. ne počne plaćati uzdržavanje, a najkasnije do 18. rujna 2016.

E. Prigovori

14. Podnositeljica zahtjeva prigovorila je, na temelju članka 6. i 13. Konvencije, zbog propusta domaćih tijela da provedu ovrhu pravomoćne presude građanskog suda u njezinu korist. Konkretno, prigovorila je zbog činjenice da je prvostupanjski sud dopustio da rok za opoziv uvjetne osude izrečene presudom iz 2017. istekne prije nego što je odlučio o njezinu prijedlogu (vidi stavak 6. ove odluke). Kad je riječ o drugom postupku radi opoziva uvjetne osude (vidi stavke 8. – 10. ove odluke), prigovorila je da je taj isti sud, protivno članku 458. Zakona o kaznenom postupku, presudu od 17. kolovoza 2021. otpremio strankama tek otprilike četiri mjeseca nakon što ju je donio pa je tako neopravdano produljio rok S.H.-u da ispuni posebnu obvezu.

15. Podnositeljica zahtjeva također je, na temelju članka 8. Konvencije, prigovorila da je bila lišena prava na primanje uzdržavanja, a time i znatnih financijskih sredstava u vrlo osjetljivom razdoblju svojeg djetinjstva, a da njezin otac nije bio primjereno sankcioniran.

OCJENA SUDA

16. Uzimajući u obzir sličan predmet spora podnesenih zahtjeva i činjenicu da se odnose na istu podnositeljicu, Sud smatra prikladnim ispitati ih zajedno u jednoj odluci.

17. Nadalje, imajući u vidu svoju sudsku praksu (vidi *Orel protiv Hrvatske* (odl.), br. 51506/13, stavci 48. i 67., 7. lipnja 2016., i ondje navedenu sudsku praksu), Sud smatra da se ovaj predmet treba ispitati samo na temelju članka 6. stavka 1. Konvencije, koji obuhvaća i podnositeljčine prigovore na temelju članka 13. (vidi *Işgin protiv Turske*, br. 41747/10, stavak 23., 4. listopada 2022.).

18. Opća načela o neizvršavanju pravomoćne domaće presude, u slučaju kada je dužnik privatna osoba, sažeta su u gore navedenom predmetu *Orel*, stavci 67. – 71. Konkretno, u takvim slučajevima Sud mora ispitati jesu li mjere koje su domaća tijela poduzela kako bi izvršila presudu u korist podnositelja zahtjeva bile primjerene i dostatne kako bi tužena država ispunila svoje pozitivne obveze na temelju članka 6. stavka 1. Konvencije (*ibid.*, stavci 70. i 76).

19. S tim u vezi Sud prvo napominje da je S.H. bio osuđen, u dva navrata, za kazneno djelo povrede dužnosti uzdržavanja. U oba navrata izrečena mu

je uvjetna osuda pod uvjetom da redovito plaća buduće iznose uzdržavanja i da isplati zaostale iznose uzdržavanja (vidi stavke 4. i 7. ove odluke). Stoga se ne može reći da, suzdržavajući se od primjene sankcija, hrvatska tijela nisu ispunila svoje obveze na temelju članka 6. stavka 1. Konvencije da osiguraju izvršenje presuda (*ibid.*, stavak 77.).

20. Kao drugo, točno je da je zbog zastoja prvostupanjskog suda u obradi podnositeljčina prijedloga postalo pravno nemoguće opozvati uvjetnu osudu S.H.-a izrečenu presudom iz 2017. (vidi stavak 6. ove odluke). Međutim, da bi prisilila S.H.-a da poštuje presudu iz 2011., podnositeljica je mogla podnijeti kaznenu prijavu protiv S.H.-a, a to je i učinila, što je dovelo do njegove druge osude zbog povrede dužnosti uzdržavanja (vidi stavak 7. ove odluke).

21. Nakon što je drugi put osuđen, S.H. je počeo redovito plaćati iznose uzdržavanja te je i izvršavao isplate, premda nedostatne, kako bi podmirio zaostale iznose uzdržavanja. Prestao je izvršavati isplate tek kad se razbolio (vidi stavak 9. ove odluke). Naime, na temelju dokumenata koje je dostavila Vlada (kao što su izvješća Probacijskog ureda od 10. kolovoza 2018., 1. srpnja 2019., 27. prosinca 2019. i 17. travnja 2020.) može se zaključiti da je S.H., osim što je od ožujka 2018. redovito plaćao iznose uzdržavanja, do 11. ožujka 2020. ukupno isplatio 12.500 kuna (1.659 eura) na ime zaostalih iznosa uzdržavanja. Stoga je ponovljena primjena kaznenih sankcija zasigurno imala određeni učinak na njegovo ponašanje (usporedi gore navedeni predmet *Orel*, stavak 80.) pa se ne može reći da je S.H.-a u propustu da u cijelosti podmiri zaostale iznose uzdržavanja ohrabrilo određeno nekažnjavanje prema kaznenom pravu (usporedi nasuprot tome gore navedeni predmet *Işgin*, stavak 45.).

22. Istina, iznosi isplata koje je S.H. izvršio na ime zaostalih iznosa uzdržavanja bili su nedostatni za podmirenje duga unutar razdoblja počeka određenih presudama iz 2017. i 2018. S tim u vezi podnositeljica zahtjeva tvrdila je da bi se opozivom uvjetnih osuda povećali izgledi da S.H. u potpunosti otplati dug jer bi mogao raditi u sklopu zatvorskog sustava. Sud tu tvrdnju ne smatra uvjerljivom. Baš naprotiv, kako je istaknula Vlada, čak i pod pretpostavkom da bi S.H. pristao raditi u zatvoru, nije vjerojatno da bi iznos tako zarađene naknade za rad bio dovoljan da nastavi plaćati iznose uzdržavanja i otplaćivati zaostale iznose uzdržavanja u iznosima usporedivima s iznosima prije izdržavanja kazne zatvora ili uopće. Sud u tom pogledu primjećuje da je, u skladu s člankom 84. Zakona o izvršavanju kazne zatvora, osnovica za izračun naknade za rad zatvorenika iznosila 20 % od bruto osnovice za obračun plaća državnih službenika i namještenika.

23. Navedeno pogotovo vrijedi za razdoblje nakon što se S.H. razbolio, kada je u tijeku bio drugi postupak radi opoziva uvjetne osude (vidi stavke 8. i 9. ove odluke), a kada bi izdržavanje zatvorske kazne vjerojatno dodatno pogoršalo njegovo zdravstveno stanje, kako je napomenuo i prvostupanjski sud koji je utvrdio da opoziv uvjetne osude izrečene presudom iz 2018. ne bi

bio u najboljem interesu podnositeljice zahtjeva (vidi stavak 9. ove odluke). Iz istih razloga, propust tog suda da pravovremeno otpremi presudu od 17. kolovoza 2021. (vidi stavak 14. ove odluke), iako vrijedan žaljenja, nije joj mogao nanijeti nikakvu štetu.

24. Konačno, Sud primjećuje da su domaća tijela odgovorila i na materijalne poteškoće podnositeljice zahtjeva priznavši joj pravo na privremeno uzdržavanje (vidi gore navedeni predmet *Orel*, stavak 83., i stavak 13. ove odluke).

25. S obzirom na navedeno, Sud utvrđuje da su u ovom predmetu mjere koje su poduzela tijela kako bi pomogla podnositeljici zahtjeva u izvršenju presude donesene u njezinu korist bile primjerene i dostatne u danim okolnostima te da je država time ispunila svoje pozitivne obveze na temelju članka 6. stavka 1. Konvencije da osigura izvršenje presuda.

26. Iz toga proizlazi da su ovi zahtjevi nedopušteni na temelju članka 35. stavka 3. točke (a) Konvencije kao očigledno neosnovani te se stoga moraju odbaciti sukladno članku 35. stavku 4. Konvencije.

Iz tih razloga Sud jednoglasno

odlučuje spojiti zahtjeve

utvrđuje da su zahtjevi nedopušteni.

Sastavljeno na engleskom jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 4. rujna 2025.

Liv Tigerstedt
zamjenica tajnika

Alena Poláčková
predsjednica

Prevela prevoditeljska agencija Alkemist

ALKEMIST
European Translation Agency
ALKEMIST STUDIO d.o.o.
Miramarska 24/6, 10 000 Zagreb
OIB: 72466496524